

**MUHASEBE MESLEK MENSUPLARININ ULUSLARARASI
MUHASEBE VE FİNANSAL RAPORLAMA
STANDARTLARI'NA BAKIŞ AÇILARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA: ADANA
VE VAN İLLERİ ÖRNEĞİ¹**

Tuba DEMİRBAĞ

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Öğrencisi
t.k01@windowslive.com

Dr. Öğr. Üyesi Abdurrahman ÇALIK

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
İİBF,
acalik@yyu.edu.tr

Öz

Muhasebe meslek mensuplarının yaptıkları işlemler açısından Uluslararası muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları hakkında bilgi sahibi olmaları önem arz etmektedir. UFRS/UMS hakkında muhasebe meslek mensuplarının bilinç düzeylerinin artırılması bu çalışmanın amaçlarındandır. Çalışmamızda Adana–Van İl merkezlerindeki muhasebe meslek mensuplarının Uluslararası Muhasebe/Finansal Raporlama Standartlarına bakış açılarını değerlendirmek amacıyla anket çalışması yapılmıştır. Bu çalışmada yüz yüze anket yöntemi kullanılmıştır. Adana’da 143, Van’da ise 60 meslek mensubu çalışmamıza katılmıştır. Anket sonuçları IBM SPSS Statistics 20 Programı ile değerlendirilmiştir. Araştırmamızın sonucunda meslek mensupları, UFRS/UMS hakkında yeteri kadar bilgi sahibi olduğu anlaşılmıştır. Meslek mensuplarının çoğunluğu UFRS’nin mevcut iş yükünü ve sorumluluklarını arttıracığı görüşünde oldukları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler; Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS), Muhasebe Standartları

¹ Bu çalışma Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından “Muhasebe Meslek Mensuplarının Uluslararası Muhasebe Ve Finansal Raporlama Standartları’na Bakış Açılarının Değerlendirilmesi Üzerine Ampirik Araştırma: Adana ve Van İlleri Örneği” adlı tezden üretilmiştir.

AN APPLICATION ON EVALUATION OF VIEWS OF INTERNATIONAL ACCOUNTING AND FINANCIAL REPORTING STANDARDS OF ACCOUNTING PROFESSIONAL MEMBERS: ADANA AND VAN PROVINCES

Abstract

It is important for accounting professionals to have knowledge of the International Accounting and Financial Reporting Standards in terms of the transactions they perform. Raise the level of awareness of accounting professionals about the IFRS / UMS is one of the important aims of this study. In our study, a questionnaire study was conducted in order to evaluate the points of view of accounting professionals in Adana-Van city center on International Accounting / Financial Reporting Standards. The face-to-face survey method was applied. The survey results were evaluated using the IBM SPSS Statistic 20 Program. As a result of our research, professional groups believe that they have as much knowledge about UMS/IFRS, as they would increase the current workload and responsibilities of professionals of UMS/IFRS

Key Words: International Financial Reporting Standarts (IFRS), Accounting Standarts

Giriş

Küreselleşme ile birlikte sermaye piyasalarının sınır ötesi boyutlara ulaşması, çok uluslu şirketlerin yaygınlaşması, Avrupa Birliği'nin üye ülkelerine UMS/IFRS'ye uyma zorunluluğunu getirmesi, ayrıca yaşanan ekonomik krizlerin etkisi vb. nedenlerle muhasebe sisteminde uluslararası standartlaşmaya gidilmiştir. Bu sebeple mali tablolardaki verilerin; doğru, anlaşılır, tarafsız, kıyaslanabilir, eksiksiz, özün önceliğine uygun olması için tüm dünya tarafından uygulanan ve kabul edilen muhasebe standart ve ilkelerin uygulanması ihtiyacını doğurmuş ve muhasebe de "ortak bir muhasebe dili" oluşturulmasını gündeme getirmiştir (Akdoğan, 2007:101).

Muhasebe standartları, ilgililerinin ihtiyaç duyduğu işletme sonuçlarını doğru, tarafsız, tam, kıyaslanabilir, güvenilir ve anlaşılabilir olarak yansıtan mali tabloların hazırlanmasında uyulması gereken kurallar bütünüdür. Muhasebe standartlarının, benimsenmesi ve uygulanmasıyla, küreselleşen dünyada mali bilgilerin güvenilirliğini artırmıştır. Uluslararası muhasebe standartlarının sadece oluşturulması yeterli değildir. Bu ülkelerinde kendi ulusal muhasebe standartlarını uluslararası muhasebe standartlarına uyumlu hale getirmesi gerekir (Bostancı, 2002:72).

Yukarıdaki teorik çerçeve kapsamında bu çalışmanın amacı Van ve Adana illerindeki muhasebe meslek mensuplarının Uluslararası Muhasebe Meslek ve Raporlama Standartları'na bakış açılarını incelemektir. Bu amaç doğrultusunda Van ilinde 60, Adana ilinde 143 olmak üzere 203 muhasebe meslek mensubu üzerinde bir anket çalışması yapılmıştır. Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Girişi takibe ikinci bölümde Uluslararası Muhasebe Standartları ve Türkiye'deki gelişim süreci hakkında bilgi içeren kavramsal çerçeve açıklanmıştır. Üçüncü bölümde UMS/UFRS hakkında daha önce yapılan literatür çalışmaları özetlenmiştir. Dördüncü bölümde ampirik çalışma yapılmış ve beşinci bölümde ise sonuç ve değerlendirme yapılmıştır.

1.KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1.Uluslararası Muhasebe Standartlarının Dünyada ve Türkiye'de Gelişim Süreci

1960'lı yıllarda Uluslararası Muhasebe Standartları'nın düzenlenmesi hususunda ilk müzakereler başlamıştı. Bu durumun bir örgüt aracılığıyla gerçekleştirilmesi adına yapılan ilk adım Sydney'de Ekim 1972'de 10. Dünya Muhasebe Kongresinde görüşülmüştür (Başpınar, 2005: 53). Görüşme sonucunda elde edilen somut verilere göre İngiltere, Galler ve ABD tarafından Muhasebecilerin Uluslararası Çalışma Grubu (AISG) kurulmuştur. Bu öneri kısa zamanda, dokuz ay sonra, 1973'de gerçekleşmiş; Kanada, Fransa, Avustralya, Almanya, İngiltere, Japonya, İrlanda, Meksika ve ABD'deki uzmanlaşmış muhasebe örgütlerinin yaptığı bir anlaşmayla Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi (IASC) kurulmuştur. IASC'nin amacı Uluslararası muhasebe Standartlarını kamu yararına düzenlemek ve sunmaktır (Bekçi ve Özdemir, 2006:145). Kurum 2001 yılında tüm yetki ve görevlerini IASB'ye devretmiştir. IASB, muhasebe standartlarını hazırlama ve yayımlama hususunda tek otoritedir (Aygün, 2008: 11).

Türkiye'de faaliyet gösteren işletmeler ekonominin küreselleşmesinden çok fazla etkilenmiştir. Şirketlerin halka arzı, şirket menkul kıymetlerinin dünya borsalarında işlem görmeye başlaması ve uluslararası ticaretin önemli ölçüde artması, ülkemizde uygulanan muhasebe ilke ve politikalarını uluslararası muhasebe standartlarına uygun hale getirmemizi mecburi kılmıştır. Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği (TMUD)'nin, Uluslararası Muhasebe Standartlarını Türkçeye tercüme edip yayımlaması ülkemizde bu konuda atılan ilk önemli adımdır (Köroğlu ve Doğan, 2012:3).

Maliye Bakanlığı'nca düzenlenen 1992 yılında kabul edilen, 1994'te de uygulamaya konulan Tekdüzen Muhasebe Sistemi ülkemizde açık, şeffaf ve kıyaslanabilir muhasebe kayıtlarının ve mali tabloların hazırlanmasının yerleşmesi adına ulusal anlamda muhasebe sisteminin standartlaşmasına yönelik önemli bir gelişmedir (Cavlak, 2015: 86).

Türkiye, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu, Sermaye Piyasası Kurulu ve Uluslararası Menkul Kıymet Komisyonları Komitesi'nin üyesi olması aynı zamanda AB'ye giriş sürecinde bir ülke olması sebebi ile; 2005 yılından bu yana borsada işlem gören şirketler ve bankalar mali tablolarını hazırlarken uluslararası muhasebe ve finansal raporlama standartlarına uygun hazırlamak durumundadırlar (Güney, Yiğiter, Korkmaz ve Ceylan, 2012: 123).

Türkiye'de muhasebe uygulamaları genelde TTK ile VUK'daki ilgili maddeler uyarınca yürütülmektedir. Fakat bu konu ile ilgili maddelerin ihtiyaçları karşılamadığı durumlarda, özel yetkili bazı kurumların yetki alanına giren şirketler için, yol gösterici faaliyetlerde bulunduğu görülür (Başpınar, 2005: 46).

Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu ile Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu aralarında telif hakkı sözleşmesi imzalanarak Türkçeye çevirdiği 31 adet Türkiye Muhasebe Standartları yayınlamıştır. Türkiye Muhasebe Standartları Kurumu, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu'na görev ve yetkilerini 2011 yılında bırakmıştır. Böylece KGMDSK'ya TMS/TFRS hazırlama ve yayınlama konusunda tek yetkili kurumdur (Cavlak, 2015: 93).

2. LİTERATÜR TARAMASI

Uluslararası Muhasebe Standartları/Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'nın (UMS/UFRS) öneminin anlaşılması ve uygulanmalarının giderek yaygınlaşmasına yönelik pek çok akademik çalışma yapılmıştır. Türkiye'de yapılan çalışmaların bir kısmı aşağıda ifade edilmiştir.

Şenol (2005), tarafından Isparta ilinde faaliyette bulunan 75 meslek mensubu ile yapılan anket çalışmasında muhasebe meslek mensupları dönem sonu işlemlerinde varlıkların değerlemesini yaparken, mevcut uygulamalarla muhasebe standartları alanındaki farklılıklar varsa ortaya konulmaya çalışılmıştır. Yapılan anket sonucunda meslek mensuplarının TMS hakkındaki bilgi düzeyi iyi derecede iken; UMS hakkındaki bilgi düzeyi ise düşük seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Bekçi – Özdemir (2006), tarafından Göller Bölgesi (Isparta-Burdur)'nde bulunan 139 meslek mensubu ile TMS'nin yürürlüğe girmesi ile birlikte, bu standartları uygulayacak olan muhasebe meslek mensuplarının TMS'nin oluşumu ve uygulanmasına bakış açılarını belirlemek üzere meslek mensuplarına anket çalışması yapılmıştır. Bu çalışma sonucunda, meslek mensuplarının TMS hakkında yeterli bilgiye sahipken, UMS hakkında aynı derecede yeterli bilgiye sahip olmadıkları belirlenmiştir.

Erdoğan ve Dinç (2009) tarafından 2009 yılında Türkiye genelinde farklı bölgelerden rastgele seçilen illerde 768 meslek elemanına uygulanan anket çalışması neticesinde, meslek mensuplarının büyük çoğunluğu standartlar hakkında yetersiz bilgiye sahip olduklarını düşünmektedirler. Eğitim seviyesi yüksek olan meslek mensuplarının nispeten daha olumlu düşündüğü tespit edilmiştir.

Babaoğlu, (2011), tarafından KOBİ'ler için UFRS'nin Mardin Serbest Muhasebe Mali Müşavirler Odasına kayıtlı meslek mensupları tarafından benimsenme durumunun araştırılması amacıyla 67 meslek mensubu ile anket çalışması yapılmıştır. Bu çalışma sonucunda, UFRS konusu önemli olmasına rağmen, meslek mensuplarının konuya yeterince hakim olmadıkları tespit edilmiştir.

Kurcan vd. (2011), tarafından Antalya'da 236 ve Alanya'da 16 olmak üzere Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odasına kayıtlı olan 252 meslek mensubuna muhasebe standartlarına bakış açılarını ve uygulama sürecine ne kadar hazır olduklarını değerlendirmek için bir anket yapılmıştır. Anket çalışması sonucunda meslek mensuplarının muhasebe standartları konusundaki bilgi seviyesinin sınırlı düzeyde ve genelde düşük olduğu tespit edilmiştir.

İşgüden-Kızılgöl (2012), tarafından Balıkesir SMMM odasına kayıtlı 140 meslek mensubunun UFRS'lere bakış açılarını değerlendirmek amacıyla bir anket çalışması yapılmıştır. Çalışma sonucunda, muhasebe alanına ortak bir dil kazandırması, mesleki bilgi gelişimine olumlu katkı sağlaması, muhasebe uygulamalarının şeffaflaşması, kayıt düzeninin kalitesinin artması ve finansal tabloların doğru ve gerçekçi bilgiyi göstermesi gibi nedenlerle UFRS'lerin meslek mensuplarınca desteklendiği görülmüştür.

3. MUHASEBE MESLEK MENSUPLARININ ULUSLARARASI MUHASEBE VE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI'NA BAKIŞ AÇILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA: ADANA VE VAN İLLERİ ÖRNEĞİ

Çalışmanın bu kısmında çalışmanın amacına, yöntemine, bulgularına ve verilerin analizi sonucu elde edilen sonuçlara yer verilmiştir.

3.1. Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Van ve Adana illerinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının UFRS/UMS bilgi düzeylerini ölçmektir.

3.2. Çalışmanın Evreni ve Örneklemi

Çalışmanın evrenini ve örneklem seçimini Adana ve Van illerinin merkezlerinde faaliyette bulunan Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odasına kayıtlı SMMM ve YMM'den oluşturmaktadır. Adana ve Van'da odalara kayıtlı meslek mensuplarının bir kısmı çalışmaya vakit ayırmadığından, bir kısmının ise işyerlerinde olmadığından dolayı Adana – Van illerinde toplam 203 muhasebe meslek mensubu ile yüz yüze anket yöntemi ile anket çalışması yapılmıştır (Van 60, Adana 143).

3.3. Çalışmanın Yöntemi

Çalışmada 27 soruluk anket seti kullanılmıştır. Kullandığımız anket Hatipoğlu (2009), Yel vd. (2014) yıllarında yapılan çalışmalardan esinlenerek hazırlanmıştır. Anketimizin birinci bölümündeki 5 soru meslek mensuplarının demografik özelliklerini, ikinci bölümdeki 22 soru UFRS/UMS bakış açılarını ölçmeye yöneliktir. İkinci bölümdeki sorular 5'li Likert tipi sorulardan oluşmakta ve “1- Kesinlikle Katılmıyorum.... 5-Kesinlikle Katılıyorum” arasında değişecek şekilde cevaplandırılmıştır.

Van ilinde 03-05 Mayıs 2017 tarihinde, Adana ilinde ise 15-20 Mayıs 2017 tarihleri arasında muhasebe meslek mensupları ile yüz yüze anket yöntemi ile Adana merkezde 4 SM, 136 SMMM, 3 YMM, Van merkezde 2 SM, 56 SMMM, 2 YMM olmak üzere 203 anket yapılmıştır.

3.4 Araştırma Sonuçlarının Değerlendirilmesi

3.4.1 Demografik Faktörler

Ankete katılan muhasebe meslek mensuplarının demografik özellikleri Tablo 1’de gösterilmektedir. Ankete katılan meslek mensuplarının % 29.6’sı Van ilinde, % 70.4’ü Adana ilinde faaliyet göstermektedir. Araştırmamızın % 18.2’si bayan, % 81.8’si erkektir. Katılımcıların %3’ü SM, %94.6’sı SMMM, %2.4’ü YMM’den oluşmaktadır. Meslek mensuplarının mesleki deneyimleri değerlendirildiğinde; Bir yıldan az deneyimi olan meslek mensubunun olmadığı, 1-3 yıl %2.5, 4-6 yıl %11.3, 7-10 yıl %16.7, 10 yıldan fazla %69.5 deneyimine sahip olduğu anlaşılmaktadır. Ankete verdiğimiz mesleki tecrübe aralıklarına göre ise en fazla “10 yıldan fazla tecrübesi olan meslek mensubundan cevap alındığı görülmektedir. Meslek mensuplarının yaş değişkeni dikkate alındığında; 18-24 yaş aralığında katılımcının olmadığı, 25-34 yaş aralığında %17.7’si 35-44 yaş aralığında %41.9’u, 45-59 yaş aralığında 26.1’ini, 60 yaş üstü %14.3’ünü oluşturmaktadır. Ankete verdiğimiz yaş aralıklarına göre en fazla “35-44” yaş arası meslek mensubunun anketimize cevap verdiği görülmüştür. Meslek mensuplarının eğitim düzeyi değerlendirildiğinde; lise %7,9, yüksekokul %10.3, lisans %67.5, lisansüstü %14.3’tür. Eğitim durumlarına göre katılımcıların çoğunluğu %67.5 oran ile lisans mezunudur.

Tablo 1: Muhasebe Meslek Mensuplarının Demografik Özellikleri

		Frekans	%			Frekans	%
Şehir	Van	60	29,6	Cinsiyet	Kadın	37	18,2
	Adana	143	70,4		Erkek	166	81,8
Mesleki Ünvan	SM	6	3	Mesleki Tecrübe	1 Yıldan az	0	0
	SMMM	192	94,6		1-3 yıl	5	2,5
	YMM	5	2,5		4-6 yıl	23	11,3
					7-10 yıl	34	16,7
					10+	141	69,5
Yaş	18-24	0	0	Eğitim Durumu	Lise	16	7,9
	25-34	36	17,7		Yüksekokul	21	10,3
	35-44	85	41,9		Lisans	137	67,5
	45-59	53	26,1		L.üstü	29	14,3
	60+	29	14,3		Doktora	0	0
	Toplam	203	100		Toplam	203	100

3.4.2. Ölçeğin Güvenilirlik Analizi

Araştırmamızda elde ettiğimiz verilere güvenilirlik analizi yapılmıştır. Anketimizde yer alan 22 sorunun güvenilirliği Cronbach's Alpha yöntemi ile ölçülmüştür. Ölçek maddelerinin Cronbach Alpha değerlerine etkilerini ölçmek üzere yapılan analiz sonuçları aşağıda Tablo 3'de gösterilmiştir. Ölçeğin güvenilirliği yeterli düzeyde olduğundan ölçekten madde silinmesine gerek kalmadan değerlendirmeler yapılmıştır.

Alpha katsayısı aşağıdaki Tablo 2'de görüldüğü gibi 0,904 olarak saptanmıştır. Sosyal bilim araştırmalarında minimum güvenilirlik düzeyi 0,800 olması sebebi ile anketimizin güvenilirlik düzeyi yeterli olduğu ifade edilebilir.

Tablo 2: Ölçeğin Güvenilirlik Analizi

Güvenilirlik Analizi	
Cronbach's Alpha	Madde No
0,904	22

Tablo 3: Ölçeğin Maddelerinin Güvenilirlik Analizine Etkileri

Madde Numarası	Madde silinirse Ölçek Manası	Madde Silinirse Ölçek Varyansı	Madde Doğrulaması-Toplam Korelasyon	Madde Silinirse Cronbach Alpha Değeri
U1	76,2118	134,93	0,435	0,902
U2	76,3892	135,882	0,376	0,904
U3	75,8374	135,266	0,451	0,901
U4	76,8473	137,566	0,289	0,906
U5	75,67	131,915	0,647	0,897
U6	75,5369	132,814	0,73	0,896
U7	75,5813	131,75	0,701	0,896
U8	76,2069	131,69	0,548	0,899
U9	75,6847	131,356	0,705	0,895
U10	75,9901	131,436	0,603	0,897
U11	75,6207	130,92	0,767	0,894
U12	75,9113	133,052	0,607	0,898

U13	76,1133	134,467	0,52	0,9
U14	75,8128	132,618	0,696	0,896
U15	75,6847	132,831	0,672	0,896
U16	76,0739	132,653	0,575	0,898
U17	75,7882	131,069	0,658	0,896
U18	75,4975	132,479	0,722	0,896
U19	75,4483	133,011	0,693	0,896
U20	76,399	142,736	0,133	0,909
U21	77,0739	144,841	0,04	0,911
U22	75,8276	140,262	0,239	0,906

3.4.3. Araştırmanın Bulguları

Muhasebe meslek mensuplarının Uluslararası Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları hakkındaki görüşlerinin belirlenmesinin hedeflendiği uygulama bölümünde; araştırmaya katılanların verdiği cevaplar değerlendirmeye alınmıştır. 5'li Likert ölçek üzerinde değerlendirilmiştir.

Tablo 4: Ölçek İfadelerine Verilen Cevaplar

		Kesinlikle	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle
		Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum
U1 "UFRS hakkında yeteri kadar bilgim vardır."	Sıklık	10	41	35	98	19	
	Yüzdellik	4,9	20,2	17,2	48,3	9,4	
U2"UFRS hakkındaki güncel gelişmeleri takip ederim"	Sıklık	15	50	31	95	12	
	Yüzdellik	7,4	24,6	15,3	46,8	5,9	
U3"UFRS işletme ile ilgili çıkar grupları arasında ortak bir muhasebe dilidir."	Sıklık	7	19	35	100	42	
	Yüzdellik	3,4	9,4	17,2	49,3	20,7	
U4" UFRS Mesleği icra edenlerin iş yüklerini azaltır."	Sıklık	30	70	37	56	10	
	Yüzdellik	14,8	34,5	18,2	27,6	4,9	
U5"UFRS mali tabloların tarafsız ve doğru bilgiler ortaya koymasını sağlar."	Sıklık	9	9	18	122	45	
	Yüzdellik	4,4	4,4	8,9	60,1	22,2	
U6"Mali bilgilerin karşılaştırılabilir olmasını sağlar."	Sıklık	4	8	11	132	48	
	Yüzdellik	2	3,9	5,4	65	23,6	
U7"UFRS finansal raporlamada standartlaşmayı sağlar"	Sıklık	5	11	16	118	53	
	Yüzdellik	2,5	5,4	7,9	58,1	26,1	
U8"UFRS Kayıt dışı ekonominin azalmasına katkı sağlar."	Sıklık	13	35	43	87	25	
	Yüzdellik	6,4	17,2	21,2	42,9	12,3	
U9"UFRS üretilen mali bilgilerin kalitesini artırır."	Sıklık	5	16	16	124	42	
	Yüzdellik	2,5	7,9	7,9	61,1	20,7	

U10"UFRS muhasebe mesleğinin benimsenmesinde etkili olur."	Sıklık	7	30	34	100	32
	Yüzdilik	3,4	14,8	16,7	49,3	15,8
U11"UFRS Finansal raporlamaya olan güveni artırır."	Sıklık	4	11	22	118	48
	Yüzdilik	2	5,4	10,8	58,1	23,6
U12"UFRS Muhasebe hatalarını azaltır."	Sıklık	2	28	34	110	29
	Yüzdilik	1	13,8	16,7	54,2	14,3
U13"UFRS işletme sahiplerinin bağımsız denetime göstereceği direnci azaltır."	Sıklık	4	34	47	99	19
	Yüzdilik	2	16,7	23,2	48,8	9,4
U14"UFRS işletmelerdeki iç kontrolü kolaylaştırır."	Sıklık	3	21	19	137	23
	Yüzdilik	1,5	10,3	9,4	67,5	11,3
U15"UFRS bağımsız denetimi kolaylaştırır."	Sıklık	6	10	19	132	36
	Yüzdilik	3	4,9	9,4	65	17,7
U16"UFRS, VUK TMS arasındaki farklılıkların neden olacağı sorunların çözümünde yararlıdır."	Sıklık	11	20	48	103	21
	Yüzdilik	5,4	9,9	23,6	50,7	10,3
U17"UFRS "vergi için muhasebe yerine bilgi için muhasebe" anlayışının yerleşmesine katkı sağlar"	Sıklık	6	20	26	109	42
	Yüzdilik	3	9,9	12,8	53,7	20,7
U18"UFRS bilgilerin uluslararası düzeyde paylaşılmasını kolaylaştırır."	Sıklık	3	10	12	120	58
	Yüzdilik	1,5	4,9	5,9	59,1	28,6
U19"Finansal raporlamada uluslararası düzeyde standartlaşma gereklidir."	Sıklık	6	5	5	127	60
	Yüzdilik	3	2,5	2,5	62,6	29,6
U20"UFRS ilke ve uygulamaları zor, karmaşık ve uygulaması güçtür."	Sıklık	5	49	69	64	16
	Yüzdilik	2,5	24,1	34	31,5	7,9
U21"UFRS'lere ilişkin örnekendirici - bilgilendirici kitap, bildiri vb. yayınların sayısı yeterlidir."	Sıklık	27	88	51	32	5
	Yüzdilik	13,3	43,3	25,1	15,8	2,5
U22"UFRS meslek mensuplarının mevcut iş yükünü ve sorumluluklarını arttıracaktır."	Sıklık	6	21	29	108	39
	Yüzdilik	3	10,3	14,3	53,2	19,2

Tablo 4'te görüldüğü üzere; Katılımcıların %57,7'si(117) UFRS hakkında yeterli bilgi sahibi olduğu; %25,1'inin (51) ise yeteri kadar bilgi sahibi olmadığını ifade etmiştir. Ankete katılımcıların %52,7'si (107) UFRS hakkında güncel gelişmeleri takip ettiğini; ancak %32'si (65) güncel gelişmeleri takip etmediği görülmektedir. Katılımcıların %70'i (142) UFRS'nin işletme ile ilgili çıkar grupları arasında ortak bir dil olduğunu, %12,8'nin (26) ise çıkar grupları arasında ortak bir muhasebe dili olmadığını ifade etmiştir. Katılımcıların %49,3'ü (100) UFRS'nin mesleği icara edenlerin iş yükünü azaltmayacağını, yaklaşık %32,5'si (66) ise iş yükünü azaltacağına inandıklarını ifade etmiştir. Araştırmaya katılan meslek mensuplarının %82,3'ü (167) UFRS mali tabloların tarafsız doğru bilgiler sağladığını; %8,8'i (18) ise UFRS mali tabloların tarafsız ve doğru bilgi sağlamadığını ifade etmişlerdir. Katılımcıların %88,6'sı (180) UFRS'nin mali bilgilerin karşılaştırılabilir olmasını sağladığını; %5,9'u (12) ise mali bilgilerin karşılaştırılabilir olmasını sağlamadığını iletmışlerdir. Anket katılımcıların %84,2'si(171)

UFRS'nin finansal raporlamada standartlaşmayı sağladığını, %7,9'u (16) UFRS'nin finansal raporlamada standartlaşmayı sağlamadığını ilemişlerdir. Katılımcıların %55,2'si (112) UFRS'nin kayıt dışı ekonominin azalmasına katkı sağladığını; %23,6'sı (48) ise kayıt dışı ekonominin azalmasına katkı sağlamadığını ifade etmiştir. Araştırma katılımcılarının %81,8'i (166) mali bilgilerin kalitesini arttıracığını; %10,2'si (21) ise mali bilgilerin kalitesini arttırmayacağını ilemişlerdir. Katılımcıların %65,1'i (132) UFRS'nin muhasebe mesleğinin benimsenmesinde etkili olacağını; %17,4'ü (37) ise muhasebe mesleğinin önemsenmesini ve benimsenmesinde etkili olmadığını ifade etmiştir. Katılımcıların %81,7'si (166) UFRS'nin finansal raporlamaya olan güveni arttıracığını; %10,8'i (22) ise finansal raporlamaya olan güveni arttırdığı konusunda kararsız olduklarını beyan etmişlerdir. Anket katılımcılarının %68,5'i (139) UFRS'nin muhasebe hatalarını azaltacağını; %16,7'inin (34) ise muhasebe hatalarını azaltacağı konusunda kararsız olduklarını, %14,8'inin (30) ise muhasebe hatalarını azaltmayacağını beyan etmişlerdir. Katılımcıların %58,2'si (118) işletmelerin UFRS setine uygulamasıyla bağımsız denetime direnç göstermeyeceği, %23,2'si (47) bağımsız denetime olan direnci azaltacağı konusunda kararsız olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca katılımcıların %18,7'si (38) ise bağımsız denetime olan direnci azaltmayacağını beyan etmişlerdir. Katılımcıların %78,8'i (160) UFRS'nin, işletmelerdeki iç kontrolü kolaylaştırdığını; %11,8'i (24) ise UFRS setinin tam olarak iç kontrolü kolaylaştırmayacağını beyan etmişlerdir. Katılımcıların %82,7'si (168) UFRS'nin bağımsız denetimi kolaylaştıracağını; %9,4'ü (19) UFRS bağımsız denetimi kolaylaştıracağı konusunda kararsız olduklarını ifade etmişlerdir. Araştırma katılımcılarının %61'i (124) VUK ile TMS arasındaki farklılıkların neden olacağı sorunların çözümünde yararlı olacağını; %15,3'ü (31) ise VUK ile TMS arasındaki uyumsuzluklarda çözüm olmayacağını beyan etmişlerdir. Katılımcıların %74,4'ü (151) UFRS ile bilgi için muhasebe anlayışının yerleşmesine katkı sağlayacağını; %12,8'i (26) kararsız olduklarını, %12,9'u (26) ise vergi için muhasebe anlayışının devam edeceğini beyan etmişlerdir. Katılımcıların %87,7'si (168) UFRS bilgilerin uluslararası düzeyde paylaşılmasını kolaylaştıracağını; %5,4 (13) ise UFRS bilgilerin uluslararası düzeyde paylaşılmasını kolaylaştırmayacağını beyan etmişlerdir. Katılımcıların %91,2'si (187) Finansal raporlamada uluslararası standartlaşmanın gerekli olduğunu; %5,5'i (11) ise finansal raporlamada uluslararası standartlaşmanın gerekli olmadığını beyan etmişlerdir. Katılımcıların %39,4'ü (80) UFRS ilke ve uygulamalarının zor, karmaşık olduğunu;

%26,6'sı (54) UFRS uygulamalarının kolay ve anlaşılır olduğunu iletmişlerdir. Katılımcıların %56,6'sı (115) UFRS'lere ilişkin öğretici bilgilendirici kitap, bildiri vb. yayınların yeterli olduğunu; %18,3'ü (37) ise UFRS'lere ilişkin kaynakların yetersiz olduğunu beyan etmişlerdir. Araştırma katılımcılarının %72,4'ü (147) UFRS meslek mensuplarının mevcut iş yükünü artıracığını; %13,3'ü (27) ise meslek mensuplarının mevcut iş yükünü arttırmayacağını beyan etmişlerdir.

SONUÇ

Adana-Van illerindeki Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavir odalarına kayıtlı muhasebe meslek mensupları ile UMS/UFRS'na bakış açılarını değerlendirmek üzere anket çalışması yapılmıştır.

Meslek mensuplarının çoğunluğunun, UMS/UFRS hakkında yeterli bilgiye sahip olduklarını aynı zamanda güncel gelişmeleri yakından takip ettikleri görülmektedir. Ancak güncel gelişmeleri yakından takip edemeyen katılımcılar bunun nedenlerini ise iş yoğunluğuna, zaman yetersizliğine, mükelleflerinin yeterli ölçekte olmadıklarına, sadece mükelleflerinin ihtiyaçları doğrultusunda günceli takip ettiklerini dile getirmişlerdir.

Meslek mensuplarının, çoğunluğu UMS/UFRS'nin mesleği icra edenlerin iş yükünü azaltacağına inanmadıklarını, bunun nedenini ise geçiş sürecinin uygulamada sıkıntılar yaratacağına, kendilerine ilave iş yükü getireceğine aynı zamanda bu konuyu mükelleflerine de anlatmaları gerekeceğini ve onları ikna etmelerinin çoğu zaman mümkün olmadığını ifade ettiler. Meslek mensuplarının büyük bir çoğunluğu, UFRS'nin, VUK ile TMS arasındaki farklılıkların neden olacağı sorunların çözümünde yararlı olacağına inandıklarını, bazı meslek mensupları ise geçiş sürecinde VUK uygulama alanında bazı zorlukların yaşanacağı ifade edilmiştir.

Meslek mensuplarının bir bölümü UFRS ilke ve uygulamaları zor, karmaşık olduğunu düşünürken, bazı meslek mensupları ise UMS/UFRS uygulama alanları olmadığı için kararsız olduklarını dile getirdiler. Anket çalışmamızın neticesinde UFRS'lere ilişkin örneklendirici-bilgilendirici kitap, bildiri vb. yayınların sayısının yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

Meslek mensupları, kendilerinin UMS/UFRS hakkında yeterli bilgi ve donanımına sahip olabilmesi için meslek odalarının ve üniversitelerin seminerler, toplantılar ve çeşitli programlar düzenleyerek eğitim vermeleri gerektiğini dile getirdiler. Aynı zamanda meslek mensuplarının UMS/UFRS konuları hakkında mükelleflerinin de bilgilendirilmesi talep ettiler. Meslek mensupları UMS/UFRS'nin bir bütün olarak uygulanabilmesi için TTK ve

VUK'un düzenlemeleri ile tam bir uyum içinde olması gerektiği ifade edilmiştir.

Araştırma zaman ve maddi olanaklar kısıtından dolayı sadece Van ve Adana'daki muhasebe meslek mensuplarına yapılmıştır. Farklı illerde de benzer çalışmaların yapılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Akdoğan N.(2007). “Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartlarının Uygulanma Süreci: Sorunlar, Çözüm Önerileri”. *Mali Çözüm Dergisi*, (8), 101-118.
- Aygün M. (2008). *İlişkili Taraflarla Yapılan İşlemler Aracılığıyla Azınlık Hissedarlarının İstismarı*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Babaoğlu, İ. (2011). *KOBİ'ler İçin UFRS'nin İncelenmesi ve Ülkemizdeki Muhasebe Mesleği Mensupları Tarafından Benimsenme Durumuna Yönelik Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erzurum Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Başpınar, A. (2005). “Türkiye’de ve Dünyada Muhasebe standartlarının Oluşumuna Genel Bir Bakış”, *Maliye Dergisi*, (48), 42-57.
- Bekçi, İ.,Özdemir O. (2006). “Muhasebe Standartlarının Oluşum Süreci ve Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına Yönelik Muhasebe Meslek Mensuplarının Bakış Açıları Üzerine Bir Araştırma”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*. 11(2),143-164.
- Bostancı S. (2002). “Küreselleşen Muhasebede standartlaşma ve Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu”, *Mali Çözüm Dergisi*, (59), 71-80.
- Cavlak H. (2015). *Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Kurumsal Yönetim İlişkisi: Kurumsal Yönetim Endeksi'ne Tabi Şirketlerde Bir Anket Çalışması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erdoğan, M., Dinç, E. (2009). “Türkiye Muhasebe Standartları ve Muhasebe Meslek Mensuplarının Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi”, *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*, (42), 154-169.
- Güney, S., Yüksel, Yiğiter Ş., Korkmaz, M., Ceylan, N. (2012). “Avrupa Birliği Sürecinde Türkiye Muhasebe Standartlarının

- Uluslararası Muhasebe Standartlarına Uyumlaştırılmasında Geline Son Nokta”, *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (10), 109-128.
- İşgüden, B., Kızılgöl, Ö. (2012). “Muhasebe Meslek Mensuplarının UFRS’lere Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Balıkesir İlinde Bir Araştırma”, *World Of IFRS*, (5),1-49
- Köroğlu, Ç., Doğan, C. (2012). “Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Uyum Süreci ve Muhasebe Meslek Mensuplarının Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi (Marmaris İlçesi Örneği)”, *World of IFRS*, (5), 1-13.
- Kurcan, F., Uyar, S., Tetik, N., (2011). “Meslek Mensuplarının UFRS’ye Bakış Açıları ve Farkındalık Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma”, *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, (3), 15-28.
- Şenol, H. (2005). *Ulusal ve Uluslararası Muhasebe Standartlarına Göre Varlıkların Değerlemesi: SM ve SMMM’lerin Uygulama Düzeylerinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.